

juk őrsvezetőket, és felnőtt nevelő vezetőket, magunk között segédtiszteket képzünk. A 14-18 éves fiúk és lányok megkapják mindazt a tudást, amely alapján képessé válnak arra, hogy 4-15 frissen csatlakozó kiscserkésznek vagy cserkésznek legyen példát adó vezetője, aki közösséget formál belőlük, aki tudását megosztja velük, és így segíti őket a cserkészsé válás útján. A 18. életévüket betöltötték pedig a cserkészlet miérettjeire tanulják meg a választ, hogy értsék és tudják, a nevelésben minnek

hol van a helye és miként tudják ezek által a cserkészlet célját megvalósítani a rájuk bízott 2-8 órs, összesen kb. 30 cserkész életében az őrsvezetőkkel közösen. Mindezeket egy táborban, ahol a reggeli zászlófelvonástól az esti táborüzenet követő zászlófelvonásig percről percre be van osztva az életük, ahol próbára tehetik cserkész tudásukat, ahol meg kell tanulniuk együttműködniük, ahol... és ahol számtalan élménnyel gazdagodnak, ahol tudásuk jelentősen gyarapszik, ahol sok tapasztalatot szereznek...

10-11 nappal később ez a sok cserkész csillogó szemmel, fáradtan, nyúzottan tűnőn, de tette készen és lelkesen özönlenek ki az erdőből, és miközben pénteken a hétvégi pihenésre hazaérkezők által elhagyott buszokat ezek a cserkészek töltik meg... és esetenként túl. Mindez nem csak a jelöltek önkéntes vállalása, hanem a résztvevőkről élelemmel gondoskodók, a táborra vigyázók, a kiképzők is önkéntes munkában végzik mindezt anélkül, hogy ezért bármilyen ellenszolgáltatást kapnának. Persze kapnak: a sok köszönetet, a mosolyt, a csillogó szemeket, és évekkal később azoknak a cserkészeknek a mosolya, akiknek a vezetőiket képezték.

Mi pedig köszönjük Sződ türelmét, imáit, segítségét, és örömmel térünk még ide vissza. Feladataik ellátáshoz pedig kívánok hagyományos cserkészköszöntéssel: Jó munkát!

Balu
(Solymosi Balázs
cserkésztsiszt)

Hazánk 1920-ban végzett trianoni megcsonkítása közismert tény, azonban itt, a közép-magyarországi területen is beszélhetünk a magunk Trianonjáról.

Szöd „Trianonjai”

Szöd történetében a 20. század első évtizedei nagy változást hoztak. A korábban pusztaként és később villatelepként nyilvántartott Gödök közigazgatásilag leváltak Szódról, az anyaközségről – Felsőgöd 1915-ben, Alsógöd 1921-ben.

Mik voltak a leválás okai? A legfőbb ok a nagy távolság miatti nehézkes közigazgatási – és talán részben – egyházi ügyintézés, valamint a megoldatlan vagy csak félmegoldásokat szülő iskolaügy. Sződön ekkor csak felekezeti iskola volt, amelynek a fenntartása a községnek nem okozott különösebb kiadást, mivel azt az egyház vállalta magára. Ugyanakkor Felsőgöden a nagymértékű betelepülésnek köszönhetően a gyermeklétszám is annyira megnőtt, hogy új iskola felállítása vált szükségessé. Mivel a gödi telepések nem voltak oly homogén módon katolikusok, mint a szódiak, valamint nem kívántak a több kilométerre lévő szódi iskolába ingázni, ezért Felsőgöden csak községi, azaz nem felekezeti fenntartású iskola alapítása jöhetett szóba. A szódi előjárásnak ez nagy feladatot jelentett volna.

Göd nagyiramú fejlődése és a jelentős mértékű betelepülés elsősorban a vasútnak volt köszönhető. Mint tudjuk,

Magyarország első vasútvonala a Pest–Vác vonalon létesült 1846-ban.

A kiegyezés után új birtokosok sokasága érkezett az akkori szódi külterület, a mai Göd területére, akik a 19-20. század fordulóján táján, csökkentve a mezőgazdasági művelésű területek nagyságát, elsősorban a vasút és a Duna között fogtak nagyobb arányú parcellázásba. Ekkor vertek gyökeret a középosztály tagjaiként az új honfoglalók: Alsógöden a pesti köztisztviselők, bankárok, minisztériumi, magán-, és közhivatalnokok, művészek, kereskedők; később Felsőgöden az iparosok, vasutasok, munkások. Ez a réteg biztos egzisztenciával, anyagi bázissal (később mondhatnánk: havi 200 pengő fixszell) és öntudattal rendelkezett ahhoz, hogy ne tartsa a szódi előjáráságtól való függését, ezért viszonylag gyorsan, egy emberöltő (25-30 év) alatt a közigazgatási elszakadás, az előnytelen kapcsolat megszüntetése mellett döntött. Ez a réteg meg tudta fizetni a gödi vendéglőket, a gödi iparosok szakszerű munkáját, melyre természetesen a fizetőképes kereslet serkentőleg hatott. Pezsgő helyi társadalmi-kulturális élet indult, sorra alakultak az egyesületek. A változásra jellemző, hogy a

korabeli váci sajtó „amerikás ütemű” fejlődésnek nevezte a gödöt.

Szödön a két világháború között jelentős iparos- és kereskedőréteg nem jött létre, mivel itt a nép csak földműveléssel foglalkozott. Egy-két hentes és kereskedő jött a faluba, de idővel azok is továbbálltak Gödre vagy a mai Szödligetre, mivel nem tudtak a szűkös keresletből megélni. A szódi születésű Helembai Mihály (1894–1944) 1922-ben elsőként létesített hentesüzletet Alsógöden. A másik szódi áttelepült, Volentics Ferenc (1886–1975) hentes- és mészárosmester, aki szintén Alsógöden telepedett le és nyitott hentesüzletet.

A két világháború között Sződön, a gödi példákkal ellentétben „csak” olyan, mára

anakronisztikusnak tűnő dolgok valósultak meg, mint a központi szeszfőzde (az épülete néhány hete lett lebontva a most felépült COOP áruház mellett), a régióban a legutolsók között bevezetett villanyvilágítás (1933), a táncoló ifjúságnak a már lebontott kultúrház (1938) vagy a templom melletti iskola bővítése (1931). Ezek a fejlesztések elmozdulást jelentettek a korábbi siralmas állapothoz képest, de ne felejtjük el, a szomszédos új településeknek az önálló működéshez szükséges teljes intézményrendszert létre kellett hozniuk. Lakóik, első képviselőik nagy szorgalommal, fővárosi kapcsolataikat gyümölcsöztetve teremtették a volt puszták helyén modern falvakat, melynek következtében 1970-ben Alsó- és Felsőgöd

egyesüléséből a nagyközsége válás fázisát követően, közel száz év után, 1999-ben Gödnek már városi címet is eredményezett.

Szödön ezalatt a húsz év alatt iskolázott, polgári értéket képviselő, a fejlődés motorjává váló réteg nem alakult ki, mivel a középiskolában továbbtanulók, magasabban iskolázottak aránya minimális volt. A 20. század első felében csak dr. Erdélyi István (orvos), dr. Floch Mihály (jogász), Dinika József (plébános), Mészáros József (plébános), Meggyes József (pénzügyminisztériumi altiszt), Tomcsekó Mihály (tisztviselő) jelentették a helyi szellemi foglalkozásúak rétegét. Később is megfigyelhető az iskolázottabbak – talán a rossz szödi infrastrukturális körülmények miatti – Szödligetre, Vácra történő elvándorlása.

Ugyanez a Szödről történő leválási folyamat volt megfigyelhető Szódrákoson és Szödliget-telepen, a mai Szödligeten is, ahol a nagyobb arányú parcellázásnak csak az I.

Kép a múltból

Szödi Máriás lányok az 1940-es évekből

világháború vetett időlegesen véget. Ezek után 1950-ben, a Gödnél valamivel lassabban betelepült terület lakossága gondolta úgy, hogy kiválik a 3 kilométerre lévő Szödből és önálló településként éli tovább hétköznapjait.

Csörög idén immár 10 éve önálló település. A kiválásuk okai között szintén a megol-

datlan iskolaügyet, a távoli hivatali ügyintézés nehézségeit és a fejlesztések elmaradását, no meg az ÖN-kormányzás lehetőségének a hiányát találjuk.

Az e sorba utolsóként bekerülő Nevelek 2014-ben nem önállósulni fog, hanem átcsatolás útján a korábbi szödi területhez, Gödhöz csatlakozik.

Felsőgöd (1915), Alsógöd (1921), Szödliget (1950), Csörög (2002) és Nevelek (2014) szerepelt a település helyi „Trianonjainak” felsorolásban, mely lista, reméljük, az évek során tovább nem fog bővülni!

Volentics Gyula

www.helytortenet.szod.hu

Nagy érdeklődés fogadta a szödi COOP áruház nyitását

A Gödöllő COOP Zrt. 2012. november 15-én, több mint 100 millió Ft-os önerőből megvalósított beruházás befejezése után egy újonnan felépített Coop áruházat nyitott Szödnön. Az ünnepélyes megnyitón köszöntőt mondott Hertel László pol-

gármester úr, dr. Dúl Udóné, a Gödöllő COOP Zrt. vezérigazgatója, valamint Murányi László, a COOP Hungary Zrt. vezérigazgatója. A várva várt egység felépítését Szödnön mindenkinek előtt a vásárlói igényeknek és modern kereskedelmi

kultúrának való megfelelést tették szükségessé – ez volt a bolt nyitását megelőző rövid köszöntők legfontosabb üzenete.

A Gödöllő COOP Zrt. a tervezés és kivitelezés során igyekezett az áruházat a szödi lakosság számára testreszabottá, kedvessé tenni, a színvonalas és esztétikus kialakításon túl a cél ezzel az volt, hogy a helyiek magukénak érezhesék az üzletet, és ha csak részben is, de ezáltal is erősödhessen a helyi közösség. Az üzletben elhelyezett COOP Galériát most a helyi óvodások képei díszítik, valamint a bejáratnál a Szödi Helytörténeti Alapítványnak köszönhetően – a hagyománytisztelet és ismeretterjesztés jegyében – megjelenhetett a szödi népviseletről ismert motívum. A megnyitón szintén ezen ékes szödi motívum díszítette a kóstolhattak meg az üzlet első vásárlói.

A bolt 200m² alapterületű, nagy parkolóval rendelkező, hétféle nagybevásárlások-

ra alkalmas üzlet, amely széles választékkal rendelkezik és – igazodva a helyi igényekhez – hosszú nyitva tartással működik. Az áruválasztékban az alapvető termékeken túlmenően helyet kaptak a helyben sült finompékárúk, a friss cukrászsütemények, valamint az egészséges és diabetikus termékek is. Az eladótérben – a helyi kismamák és babák öröme – külön polcot szenteltek a legfontosabb babaápolási termékeknek is. A boltban helyben, illetve közelben lakó munkatársak dolgoznak, így erősödött Szöd munkahelyteremtő- és megtartó képessége is.

A bolt az állandó akciókon túlmenően folyamatos nyerevényjátékokkal várja szeretteit a szödi és Szöd környéki lakosságot és a családokat. Az üzlet 20 millió forintot kitevő árukészlettel várja a vevőket a Dózsa György úton, a község közepén.

